

1988, 30. srpna – Sdělení VONS č. 791 „Rozsudek nad Ivanem Polanským potvrzen“ o odvolacím jednání s Ivanem Polanským u Nejvyššího soudu SSR a usnesení tohoto soudu potvrzujícím jeho odsouzení Krajským soudem v Banské Bystrici pro trestný čin podvracení republiky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

Dne 30. srpna 1988 se konalo před senátem Nejvyššího soudu SSR v Bratislavě, jemuž předsedal JUDr. Toman¹, veřejné zasedání v trestní věci proti Ivanu Polanskému, dvaapadesátiletému technickému úředníkovi z Dubnice nad Váhom, který byl odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Banské Bystrici ze dne 17. 6. 1988 pro trestný čin podvracení republiky podle § 98 odst. 1, 2a tr. zákona k trestu odnětí svobody v trvání čtyř let se zařazením do I. NVS. Proti tomuto rozsudku se odvolal jak obžalovaný, který se domáhal zproštění viny, tak prokurátor, který požadoval, aby nejvyšší soud rozšířil výrok o vině i o písm. b 1. odst. citovaného zákonného ustanovení – podvratná činnost ve spojení s cizí mocností (zahraniční rozhlasové stanice). Nejvyšší soud obě odvolání zamítl a potvrdil původní rozsudek.²

Průběh veřejného zasedání byl provázen silnými policejními opatřeními. Již v předvečer soudního řízení byli na dobu konání soudního zasedání předvoláni biskup Ján Korec, RNDr. Vladimír Jukl, RNDr. František Mikloško a JUDr. Ján Čarnogurský. Asi padesát přátel obžalovaného nebylo vpuštěno do soudní síně o patro níže. Během veřejného zasedání se modlili. Do soudní síně nebyli vpuštěni ani všichni nejbližší příbuzní obžalovaného; zato byla zcela zaplněna tzv. organizovanou veřejností.³

Jak jsme již v minulých sděleních (č. 706, 748, 767, 773, 777 a 789)⁴ zdůrazňovali, jde v daném případě o jedno z nejhrubších porušení ústavních práv a svobod občanů, zvláště pak svobody náboženské a svobody slova. Tímto mimořádně tvrdým zásmehem proti aktivistovi katolického samizdatu státní moc očividně

sleduje zastrašení slovenských katolíků, kteří se v poslední době stále více aktivizují.⁵

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 16, s. 10–11.

POZNÁMKY

¹ Celým jménem Pavol Toman.

² Usnesení Nejvyššího soudu SSR je uloženo in: Archiv ÚPN, f. KS ZNB ŠtB Banská Bystrica, Vyšetrovacie zväzky, vyšetrovací spis k případu Ivana Polanského, sign. V 5395; též LP, Sb. VONS, inv. č. 253, sign. I/4, kart. 41.

³ K pravomocnému odsouzení Ivana Polanského se vyjádřili mluvčí Charty 77 Stanislav Devátý, Miloš Hájek a Bohumír Janát v dokumentu nazvaném příznačně „Recidiva stalinské justice“ (dokument Charty 77 č. 46/1988 ze 6. 9. 1988). V tomto prohlášení uvedli: „*Charta 77 spatřuje v celém řízení proti Ivanu Polanskému politický proces par excellence. S plnou rozhodností odsuzujeme tento projev justiční zvrůle a vidíme v něm varovný signál, jenž svědčí o tendenci současného politického vedení udržovat stav úpadku právní, politické a společenské kultury v naší zemi. [...]*

Charta 77 původně definovala svou podstatu a v průběhu své existence nepřestala chápat svou identitu jako volné, neformální, různorodé a otevřené společenství, sjednocené na principu osobně mravním. Motivován osobně mravním principem jednal i Ivan Polanský a tím, že se snažil oživit svobodný pohyb myšlenek, názorů a informací, tedy rozvíjet proces, který je pro nás v obecném ohledu tou nejspolehlivější zárukou a perspektivou, konal činnost společensky vysoce prospěšnou. S jeho názory a stanovisky může zajisté kdokoli souhlasit i nesouhlasit, avšak vždy zde musí platit zásada civilizovaného státu, kterou formuloval jeden z tvůrců francouzského osvícenství: třebaže rozhodně nesouhlasím s vaším názorem, svůj život bych položil za vaše právo jej vyslovit.“ CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 2, Praha 2007, s. 1039.

⁴ Dokumenty č. 709, 751, 770, 776, 780 a 793. K případu Ivana Polanského viz dále sdělení VONS č. 854 a 865, dokumenty č. 858 a 869.

⁵ Viz BALUN, Peter (ed.): *1988 – rok pred zmenou*. Zborník a dokumenty, Bratislava 2009.